

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2007-2-25
Karar Sayısı : **07-18/164-54** (İlk İnceleme)
Karar Tarihi : 1.3.2007

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **İI. Başkan** : Tuncay SONGÖR
Üyeler : Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL,
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN.

B. RAPORTÖR : Ümit Nevruz ÖZDEMİR

C. ŞİKÂYET EDEN :- İrem GÜNER ORHAN
Alemdağ Cad. No: 193 Ümraniye/İstanbul

20 **D. HAKKINDA İLK İNCELEME**

YAPILAN :- Biletix Bilet Dağıtım Basım ve Ticaret A.Ş.
Ahi Evren Cad. Ata Center İş Merkezi. Kat G2,
No: 70-80 80670 Maslak/İstanbul

E. DOSYA KONUSU : Biletix Bilet Dağıtım Basım ve Ticaret A.Ş.'nin sattığı biletlerin fiyatlarına fahiş tutarlarda hizmet bedeli, işlem bedeli, kargo bedeli gibi isimler altında ekstra masraflar eklediğine ilişkin şikâyet.

30 **F. İDDİALARIN ÖZETİ** : Yapılan başvurularda özetle; internet üzerinden etkinlik biletleri satışı yapan Biletix Bilet Dağıtım Basım ve Ticaret A.Ş. (Biletix)'nin;

- Tüketicilerin başka yoldan bilet temin edememesi nedeniyle verdiği hizmetlerde tekel olduğu,
- Satılan biletlerin fiyatlarına fahiş tutarlarda hizmet bedeli, işlem bedeli, kargo bedeli gibi isimler altında ekstra masraflar eklediği

belirtilerek konunun rekabet hukuku bakımından incelenmesi talep edilmektedir.

40 **G. DOSYA EVRELERİ** : Kurum kayıtlarına 22.1.2007 tarih ve 524 sayı ile giren başvuru üzerine yapılan inceleme neticesinde hazırlanan, 19.2.2007 tarih ve 2007-2-25/İI-07-ÜNÖ sayılı İlk İnceleme Raporu 23.2.2007 tarih ve REK.0.06.00.00-110/73 sayılı Başkanlık önergesi ile 07-18 sayılı Rekabet Kurulu toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Biletix'in tarafından gerçekleştirilen eylemin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesi çerçevesinde hâkim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilemeyeceği ve bu nedenle söz konusu başvuruya ilişkin 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem tesis edilmesine gerek olmadığı ifade edilmiştir.

50 **I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME**

I.1. Yapılan İnceleme

Yapılan incelemelere göre, dünya çapında bir biletleme firması olan Ticketmaster'ın bir iştiraki olan Biletix eğlence sektöründe Türkiye'nin ilk ve en büyük bilet satış ve dağıtım şirketlerinden biri olarak 2000 yılından beri faaliyet göstermektedir.

Biletix üzerinden, her yıl 400'ün üzerinde konser, spor ve canlı etkinlik organizatörü tarafından düzenlenen 6000'den fazla etkinlik için, değeri 60 milyon USD'nin üzerinde ve 3,5 milyon adetten fazla bilet satışı gerçekleştirilmektedir.

Biletix, bilet satış hizmetini; web sitesi üzerinden, çağrı merkezinden ve Türkiye'nin çeşitli illerinde bulunan 40'ın üzerinde perakende satış noktasından vermektedir.

60 Hâlihazırda, Biletix geniş alanlı bilet satışı, giriş kontrol sistemleri, CRM¹ sistemleri ve etkinlik tasarım alanlarında hizmet sunmaktadır.

I.2. Değerlendirme

I.2.1. Aşırı Fiyatlandırma

Yapılan şikâyet, Biletix'in hâkim durumunu kötüye kullanarak aşırı fiyat uygulaması ile ilgilidir. Aşırı fiyat uygulamaları, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinde kötüye kullanma örnekleri arasında sayılmamakla birlikte, Rekabet Kurulu daha önceki kararlarında aşırı fiyat uygulamalarını hâkim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirmiştir². Rekabet Kurulu'nca "MTS Isıtma ve Soğ. Sist. İth. Dağ. Ltd. Şti.'nin yedek parça teminini geciktirme ve aşırı fiyatlandırma yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiası"nın değerlendirdiği 26.5.2006 tarih ve 06-36/462-142 sayılı kararda aşırı fiyatlandırma hakkında daha önce verdiği kararlar incelenerek Kurul'un aşırı fiyata karşı yaklaşımı aşağıdaki gibi özetlenmiştir:

““

1. *[Kurul] Aşırı fiyatı, AB ile uyumlu olacak şekilde, "sağlanan ürünün ekonomik değeri ile fiyatı arasında makul olmayan bir farklılığın bulunması" olarak ele almıştır.*
2. *Her iki teşebbüs de mutlak tekel konumundadır. İlgili ürün ikame edilemediği gibi, yasal korumalar nedeniyle rakip bir teşebbüsün pazara girmesi de imkânsızdır.*
- 80 3. *Aşırı fiyatlandırmanın rekabet hukuku açısından bir ihlal olup olmadığı ele alınırken; aşırı fiyata müdahalenin gereksiz olduğu görüşlerinin, "tekelin yüksek giriş engelleri ile korunduğu hallerde" geçerli olmadığına altı çizilmiştir. Bu bağlamda sadece hakim durumda bulunmak değil, yüksek giriş engellerinin varlığı da göz önüne alınması gereken bir kriter olmaktadır.*
4. *Aşırı fiyatın belirlenmesi için; "ürün maliyetinin net ve kesin olarak hesaplanabildiği durumlarda" tüm üretim maliyetleri toplamı ile fiyatın karşılaştırılması, ilgili pazardaki/komşu pazarlardaki aynı veya benzer ürünlerin fiyatlarının karşılaştırılması ve pazara giriş engellerinin derecesi ele alınmaktadır.*
- 90 5. *"Tekelci fiyatlama uygulamaları, ilgili piyasadaki rekabet ortamına doğrudan zarar vermemekle birlikte, özellikle tüketici boyutunda sömürücü olma*

¹ CRM: Customer Relationship Management (Müşteri İlişkileri Yönetimi)

² Rekabet Kurulu'nun 01-17/150-39 sayılı, 06.04.2001 tarihli (BELKO); 01-12/114-29 sayılı, 13.3.2001 tarihli (ASKİ-1) ile 36/484-155 sayılı ve 26.5.2005 tarihli (ASKİ-2) ve 06-36/462-142 sayılı, 26.05.2006 tarihli (MTS) kararları.

niteliğiyle rekabet hukukunun kapsamına girmektedir.” ifadesiyle, aşırı fiyatta esasen tüketicinin mağduriyetinin ele alınması gerektiğinin altı çizilmiştir.”

100 Yukarıda anılan kararda ayrıca Danıştay’ın aşırı fiyatlandırma uygulamasıyla ilgili değerlendirmelerine de yer verilmiştir. Bu bağlamda, Danıştay’ın, aşırı fiyat kavramını ele alırken, söz konusu uygulamanın 4054 sayılı Kanun’un 6. maddesi kapsamında ele alınabileceğine hükmettiği ve *“rekabet koşullarının bulunmadığı, piyasanın kendi kendini düzeltilmediği, aşırı fiyatlandırmanın yeni girişleri teşvik etmediği, giriş engellerinin bulunduğu, bilgi akışının tam ve homojen olmadığı bir ekonomide... [aşırı fiyat] gibi istismar edici eylemlere rekabet kuralları aracılığıyla müdahale edilebileceğini”* ifade ettiği belirtilmiştir³. Ayrıca, Danıştay’ın aşırı fiyat için, Kurul’un da altını çizdiği iki ana ölçütü kabul ettiği bunların *“benzer nitelikte mal veya hizmet ile karşılaştırmak veya maliyet analizi yapmak”*⁴ olduğu ifade edilmiştir.

1.2.2. Şikâyet Konusu Hakkında Yapılan Değerlendirme

110 Bir eylemin hâkim durumun kötüye kullanılması kapsamında değerlendirilmesi için ilgili pazarda hâkim durumunda bulunan bir veya birden fazla teşebbüs bulunması ve gerçekleştirilen eylemin kötüye kullanma olarak değerlendirilebilmesi gerekmektedir. Dosya konusu şikâyetin değerlendirilmesi Biletix’in hâkim durumda olduğu varsayımı altında gerçekleştirilen eylemin kötüye kullanma olup olmadığı değerlendirilerek yapılacaktır.

120 Şikâyet dilekçesinde verilen örnekteki etkinliğin fiyatının 45 YTL olduğu, bu fiyatın üzerine 5 YTL hizmet bedeli, 3 YTL işlem bedeli ve 2 YTL kurye bedeli eklenerek biletin 10 YTL farkla 55 YTL’ye satıldığı belirtilmektedir. Biletix’in internet sitesinde Biletix’ten satılan biletlere bilet başına “hizmet bedeli” eklendiği, ayrıca internette ve çağrı merkezinden yapılan işlemlerde işlem başına “sipariş ücreti” alındığı (dolayısıyla perakende satış noktasından hizmet alındığında bu ücret alınmamaktadır), kurye ile teslimat seçildiği takdirde “kurye bedeli” alındığı belirtilmektedir. Bunun yanında, yine Biletix’in internet sitesinde bilet bedelinin, organizatörler, gösteri mekânları ve sanatçılar tarafından belirlendiğinin altı çizilmiştir.

130 Şikâyet dilekçesindeki örnekten hareket edilirse, Biletix verdiği hizmete karşılık her bilet için 5 YTL’lik bir hizmet ücreti uyguladığı; işlemin internet veya çağrı merkezinden yapılması nedeniyle 3 YTL’lik sipariş ücretinin ve kurye ile teslimat talep edilmesi nedeniyle de 2 YTL’lik teslimat ücretinin işlem bazında⁵ talep edildiği ortaya çıkmaktadır. Bu bakımdan, Biletix’in uyguladığı kar marjı biletin internette veya çağrı merkezinden alınmasına göre farklılık gösterecektir. Bu çerçevede, şikâyet konusu olayda, Biletix’in kar marjı biletin internette ya da çağrı merkezinden alınmasına bağlı olarak %11,11 ile %17,78 arasında değişmektedir⁶ ki bu oranların aşırı fiyatlandırma olarak değerlendirilemeyecek kadar düşük olduğu anlaşılmıştır. Dolayısıyla, *“sağlanan ürünün ekonomik değeri ile fiyatı arasında makul olmayan bir farklılığın”* bulunmadığı sonucuna varılmaktadır.

Bu bağlamda, Biletix tarafından gerçekleştirilen eylemin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un 6. maddesi çerçevesinde hâkim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilemeyeceği kanaatine ulaşılmıştır.

³ 2001/4817 E., 2003/4770 K. Sayı, 5.12.2003 tarihli karar.

⁴ 2001/4817 E., 2003/4770 K. sayı, 5.12.2003 tarihli karar.

⁵ Bu ücretler birden fazla bilet alınsa dahi 3 YTL ve 2 YTL olarak uygulanacaktır.

⁶ Değerlendirmede, arızı özellik gösteren teslimat ücreti dikkate alınmamıştır.

07-18/164-54

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; şikâyet konusu iddia ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.